

ความเป็นมาของปัญหา

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการศึกษาคือสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ความมุ่งหมายโดยทั่วไปของการศึกษาก็คือช่วยให้ประชากรทั้งชาย และหญิงดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุขตามสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเสริมวัฒนธรรม และสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในทางสังคม และเศรษฐกิจ อันเป็นทางนำมารวมถึงมูลเหตุที่จะทำใ้ประชากรเหล่านั้นสามารถอาศัยอยู่ในโลกปัจจุบัน และอาศัยอยู่ด้วยสันติสุข¹ การศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความรู้ความสามารถ มีหน้าที่ นิสัยที่ดีที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้เกิดความก้าวหน้าทั้งส่วนตัวและสังคม การพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ และสังคมจะไม่บรรลุผลสำเร็จด้วยดี ถ้าหากประชากรของชาติขาดการศึกษา หรือมีการศึกษาระดับต่ำ การวางแผนการศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจจำเป็นจะต้องประสานกัน และมีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวโดยทั่วไปแล้ว การให้การศึกษากับประชาชนนับว่าเป็นความจำเป็นอันดับแรกในการวางแผนพัฒนาประเทศ²

ความแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่สอง พ.ศ. 2510-2514 ได้จุดมุ่งหมายเพื่อวางแผนการศึกษาให้สัมพันธ์กันในสิ่งสำคัญ 6 ประการคือ

1. สมองความต้องการรักษากำลังคน ในด้านความรู้ และเทคนิคในการพัฒนา

¹ จรูญ แจ่มเจริญ , มูลสารศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2500), หน้า 1

² สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ , แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2506-2509 ระยะที่สอง พ.ศ. 2507-2509 (พระนคร : บริษัทประชาสาร, 2507), หน้า 141.

สาขาต่าง ๆ โดยเน้นหนักไปในด้านผลิตกำลังคนระดับกลางทั้งด้านปริมาณ และ
คุณภาพ และเน้นการผลิตกำลังคนในระดับสูง เฉพาะสาขาที่ประเทศมีความ
ต้องการมาก

2. จัด และขยายการศึกษาให้สอดคล้องกับภาวะผูกพันที่รัฐพึงประสงค์ คือ การ
จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้กับประชากรที่อยู่ในวัยการศึกษาแต่ละระดับ โดย
ทั่วถึงกันเท่าที่จะทำได้ โดยให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับมัธยมเป็น
อันดับแรก
3. จัดศูนย์ระหว่างการศึกษาในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคให้ได้สัดส่วนกับประ-
ชากร และเร่งรัดในด้านคุณภาพการศึกษาส่วนภูมิภาคให้ใกล้เคียงกับส่วน
กลางมากขึ้น
4. ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาคือ หลักสูตร แผนการเรียน อาคารเรียนและวัสดุ
5. แก้ไขปัญหาการศึกษาบางประการ คือ การรวมโรงเรียนบางประเภท เด็ก
ตกชั้น เด็กยากจน และการศึกษาในถิ่นทุรกันดาร
6. ส่งเสริมคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์³

ประเทศไทยได้เริ่มจัดการศึกษาแผนใหม่ตามแนวสากลในรัชกาลของพระบาท -
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนหลวงขึ้น
ในระบบราชการขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2414 โดยที่ความมุ่งหมายให้บุตรคนมีความรู้ความ -
สามารถพอที่จะเข้ารับราชการได้⁴ การจัดการศึกษาในระดับต้นนี้เป็นการจัดการศึกษา
สำหรับเจ้านาย และบุตรข้าราชการเป็นส่วนใหญ่ เพื่อที่จะให้บุตรเหล่านั้นเมื่อมีความรู้ความ
สามารถในการรับราชการต่อไป ต่อมาพระองค์ทรงพระราชดำริว่าควรจะต้องจัดตั้ง

³ กองวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ , การวางแผนการศึกษา
(พระนคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2512) , หน้า 30 .

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ , ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2434 - 2507
(พระนคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2507) , หน้า 28 - 29 .

โรงเรียนให้แพร่หลายออกไปให้เป็นประโยชน์ถึงประชาชนพลเมืองด้วยใน พ.ศ. 2427 จึงโปรดเกล้าให้พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร จัดการตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรขึ้นที่วัดมเหยงคณ์เป็นแห่งแรก⁵ ต่อจากนั้นการศึกษาของประเทศไทยก็ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง และเจริญขึ้นตามลำดับจนถึงในปัจจุบันนี้

การจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้น เริ่มต้นโดยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดให้มีขึ้นตั้งแต่วันแรก ขณะนั้นจึงมีข้อคิดต่อมาว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการให้กับประชาชนโดยสะดวก ในปัจจุบันนี้อัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศไทยอยู่ในระดับสูงมากประมาณร้อยละ 3.2 ต่อปี จากจำนวนประชากรทั้งหมดประมาณ 35 ล้านคนจะเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 1 ล้านคน โดยจำนวนนี้จะเป็นเด็กที่ต้งอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนประมาณ 3.7 แสนคน⁶ ซึ่งเป็นจำนวนที่ใหญ่มาก และจะเพิ่มจำนวนขึ้นทุก ๆ ในอนาคต รัฐไม่สามารถจะดำเนินการจัดการศึกษาให้กับราษฎรเหล่านี้ได้โดยทั่วถึงกัน เพราะรัฐมีภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาประเทศในด้านอื่น ได้สอดคล้องกันไปกับการพัฒนาการศึกษา นอกจากนี้ยังจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการรักษาความสงบภายในประเทศ และรักษาความปลอดภัยของประเทศชาติ ดังนั้นงบประมาณในด้านการศึกษาจึงได้รับประมาณร้อยละ 3.17 ของรายได้ประชาชาติ (G.D.P. = Gross Domestic Product) ซึ่งค่อนข้างจะน้อยเมื่อเทียบกับประเทศใกล้เคียง เช่น มาเลเซีย ไต้หวัน หรือเกาหลี ประเทศที่กล่าวนี้ใช้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาประมาณร้อยละ 4-5 ของรายได้ประชาชาติ (G.D.P.)⁷ เมื่อรัฐไม่สามารถจะจัดการศึกษาให้แก่ราษฎรโดยทั่วถึงกันได้

⁵ เรื่องเดียวกัน , หน้า 47 - 48.

⁶ กรมวิสามัญศึกษา , ประมวลบทความเกี่ยวกับกรมวิสามัญศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513) , หน้า 178.

⁷ กองวางแผนการศึกษา , การวางแผนการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513) , หน้า 3.

จึงได้ใช้วิธีแย่งแรงให้เอกชนช่วยทำบ้างถือ ให้เอกชนลงทุนจัดการศึกษาในรูปของโรงเรียนราษฎร์นั่นเอง

กิจการโรงเรียนราษฎร์ในประเทศไทยมีกำเนิดมาช้านาน ทุกชั้นการจัดการศึกษาแผนใหม่ของไทยตามหลักฐานะปรากฏว่าได้มีการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยใน พ.ศ. 2435 ได้มีประกาศตั้งโรงเรียนมุสลิมศึกษาขึ้นในจังหวัดทั่วไปทั้งในกรุงและหัวเมือง กำหนดชั้นเรียนให้มีสองชั้นคือ โรงเรียนมุสลิมศึกษาสามัญชั้นต่ำ และโรงเรียนมุสลิมศึกษาสามัญชั้นสูง โรงเรียนมุสลิมศึกษาที่จัดตั้งในจังหวัดสงขลา และวัดรามบุตรทั้งสองชั้นนี้ เรียกว่าโรงเรียนหลวง บุคคลใดประสงค์จะตั้งโรงเรียนมุสลิมศึกษาสามัญทั้งสองชั้นนี้ขอรับอนุญาตกระทรวงมหาดไทยได้โดยขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตโรงเรียนที่มุสลิมจัดตั้งขึ้นตั้งว่าหากนี้เรียกว่าโรงเรียนเอกชนชลบุรี ส่วนโรงเรียนเอกชนชลบุรีที่เปิดสอนภาษาไทยโบราณ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาแขก เรียกว่าโรงเรียนวิเทศชลบุรี ถ้าเอาโรงเรียนจะเก็บได้ในอัตราใดจะส่งได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยได้ ฉะนั้นโรงเรียนชลบุรี หรือโรงเรียนวิเทศชลบุรีในยุคนั้นก็คือโรงเรียนราษฎร์ในยุคปัจจุบันนั่นเอง เมื่อพิจารณาจากแล้วจะเห็นว่าการศึกษาโรงเรียนราษฎร์เป็นการลงทุนธุรกิจชนิดหนึ่ง แต่เป็นการลงทุนที่มีผลกำไรที่ประเภทอื่น เป็นการลงทุนเรื่องการศึกษา ผลที่ได้จากการลงทุนนี้ได้มีส่วนได้ส่วนเสียแก่เฉพาะผู้ลงทุนผู้เดียว และจะมีผลเกี่ยวข้องกับประเทศชาติเป็นอย่างมาก สมัชช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า

ปัญหาใหญ่อย่างหนึ่งของรัฐบาลในเรื่องจัดการศึกษาคือภาวะเศรษฐกิจของประเทศในด้านการใช้จ่ายงานโดยสัมพันธ์การเพิ่มขึ้นของประชากร ซึ่งเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 3 เปอร์เซ็นต์ งบประมาณที่รัฐบาลตั้งใจจะให้แก่การศึกษาประจำปีละ 17 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณทั้งสิ้น และจากการสำรวจแนวโน้มของงบประมาณในหลายๆทางมีฐานะที่จะเพิ่มขึ้นอีกปีละ 5-10 เปอร์เซ็นต์ งบประมาณการศึกษาที่ได้นี้ นอกจากจะได้ขยายงานแล้วปริมาณแล้วจะต้องนำมากำไรจ่ายในการแก้ไขของเงินที่มีปัญหาหลักคือ ขาดการตั้งโครงการปรับปรุงมัธยมศึกษา

⁸ กระทรวงศึกษาธิการ , ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2434-2507 (พระนคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ , 2507) , หน้า 97 - 98.

โครงการพัฒนาวิชาชีพศึกษา เป็นต้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าในขณะนี้รัฐบาลต้องหวังพึ่งโรงเรียนราษฎร์ และจะต้องสนับสนุนให้เอกชนสนใจมาลงทุนในการศึกษามากขึ้น มิฉะนั้นแล้วรัฐบาลจะไม่มีโอกาสจัดการศึกษาให้ทันกับการขยายตัวของพลเมืองได้เลย สำหรับโรงเรียนราษฎร์ทั้งหลายก็อาจจะถดถอยได้ถ้าถ้าพยายามจัดรูปโรงเรียนของตนในรูปการ ลงทุนอย่างแท้จริง ก็ควรจะรีบู่ทาง เรียบทุนคืน และมีการ เหมือวนธุรกิจอย่างอื่น⁹

ในการจัดการศึกษาไม่ว่ารัฐ หรือเอกชนจะเป็นผู้จัดก็ตาม งบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายนั้นว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผลการศึกษามรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การจัดสรรเงินงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายในวงการศึกษาของแต่ละประเทศแตกต่างกัน โดยเฉพาะการพิจารณาลำดับความสำคัญ (priority) ในการลงทุนแตกต่างกัน บางประเทศถือว่าการศึกษาในระดับประถมศึกษามีความสำคัญมากกว่า บางประเทศเน้นหนักในด้านการศึกษาของระดับมัธยมศึกษา บางประเทศทุ่มเทในด้านอุดมศึกษา แต่การที่จะกำหนดความสำคัญในการศึกษาระดับโลกก็น้อยแต่ไหนนั้นย่อมขึ้นกับภาวะทางเศรษฐกิจ และความกดดันทางการ เมือง เป็นสำคัญ¹⁰

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503 ข้อ 25 ระบุไว้ว่า "การจัดให้มีสถานบันการศึกษานั้นรัฐใช้วิธีเชิงตรง คือ รัฐจัดทำเองบ้าง ส่งเสริมให้คณะ หรือเอกชนจัดในระดัที่ต่ำกว่าอุดมศึกษาบ้าง"

ข้อ 24 "รัฐพึงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์ และอุดหนุนตามระเบียบที่กำหนดไว้"

จะเห็นว่ารัฐมีเจตนาที่จะให้มีโรงเรียนราษฎร์ เพื่อแบ่งเบาภาระในการจัดให้มีสถานศึกษา เพราะรัฐไม่สามารถจะจัดทำได้เพียงขอ เมื่อเอกชน หรือคณะใดจัดให้มีสถานศึกษาขึ้นแล้ว รัฐก็ดำเนินการควบคุม ส่งเสริม สนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเงิน

⁹ สมชัย วุฒิสรีชา , "บทบาทโรงเรียนราษฎร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ" วิทยารจารย์ , 3 (พฤษภาคม 2509) , 290.

¹⁰ Frederick Harbinson and Charles A. Myers , Education, Manpower and Economic Growth (New York: Mc Graw-Hill Book Company, 1964) , p. 217.

วิชาการผ่านทางกองโรงเรียนราษฎร์ ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนราษฎร์ที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา 2,116 โรงเรียน มีนักเรียน 1,000,537 คน รัฐได้จัดสรรเงินสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์ทั้งหมดเป็นเงิน 88,030,000 บาทต่อปี เฉลี่ยแล้วจะได้รับการสนับสนุนคนละ 86 บาทต่อคนต่อปี¹¹ และในจำนวนนี้ก็เพิ่มขึ้น ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่มีอยู่ทั่วประเทศ จะเป็นนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนทั้งรัฐและ

ในสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาในขณะเริ่มแรก เคยเคยเป็นผู้จัดตั้งขึ้น เพราะรัฐบาลอเมริกันในอดีตนั้นยังคงมีการระดมเงินในลักษณะอื่น โรงเรียนส่วนใหญ่จึงจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนราษฎร์ ต่อมาเมื่อการระดมเงินของรัฐบาลอเมริกันนั้นลดลงสามารถจัดการศึกษาให้ประชาชนได้กว้างขวางขึ้น จำนวนโรงเรียนของรัฐ และประชาชนจัด (public school) ก็ทวีมากขึ้นทุกปี จนเกือบจะถึงความต้องการของประชาชน โรงเรียนราษฎร์จึงลดความสำคัญ จนในปัจจุบันนี้ในสหรัฐอเมริกา มีโรงเรียนราษฎร์ที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา (Elementary Education) ประมาณร้อยละ 15 และที่โรงเรียนราษฎร์ที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education) ประมาณร้อยละ 7¹³ ทั้ง ๓ที่รัฐบาล และประชาชนร่วมกันจัดตั้งโรงเรียน (public school) ทั่วไปจะเพิ่มขึ้นพร้อมกับความตกลงใจของประชาชนแล้ว มีชาวอเมริกันอีกส่วนหนึ่งซึ่งสนใจที่จะส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ก็จำนวนมากไม่ยอมแพ้ ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการคือ

ประการที่ 1 ประชาชนส่วนหนึ่งยังมีความเชื่อว่าโรงเรียนราษฎร์จัดการเรียน

¹¹ กองวางแผนการศึกษา , รายงานสภาพปัจจุบันทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปกักตุน และการศึกษาระยะ (ฉบับพิมพ์ครั้งแรกเป็นเล่ม , 2513) , ส่วนที่ 1 , หน้า 23

¹² แหล่งเรียนรู้ , ตอนที่ 2 , หน้า 14.

¹³ Emory Steops , H.L. Rafferty Jr. , Practical and Trends in School Administration (New York: Gin and Company, 1961) , p. 33.

การเรียน การสอนสูงกว่าโรงเรียนที่รัฐจัดขึ้น (public school) โดยเฉพาะในชั้น
วิชาการ และวัฒนธรรมต่าง ๆ

ประการที่ 2 ผู้ปกครองต้องการให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาไว้มากขึ้น
เพราะในโรงเรียนราษฎร์ได้จัดสอนทางศาสนาบางชั้นอีกเป็นอันมาก¹⁴

โรงเรียนราษฎร์ในสหรัฐอเมริกาได้พยายามจัด และปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน
ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการสร้างชื่อเสียง และเรียกโรงเรียนเอกชนมาเรียนมากขึ้นอย่าง
ไรก็ดี เชื่อกันว่าในอนาคตอันใกล้นี้จะสามารถยกเลิกโรงเรียนราษฎร์ได้หมดไปได้ เพราะ
เด็กมีความต้องการจะเรียนในโรงเรียนที่รัฐจัดขึ้น (public school) มากกว่า
ความคิดที่จะให้เด็กโรงเรียนราษฎร์นี้ได้ไว้มากขึ้นทุกที และในบางรัฐก็มีความเห็นอย่าง
รุนแรงมาก เช่น ในรัฐโอเรกอน (Oregon) ประชาชนของรัฐส่วนใหญ่ต้องการให้ยกเลิก
โรงเรียนราษฎร์ที่จัดสอนให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี เพื่อให้เด็กทุกคนมีความเสมอ
ภาคเท่าเทียมกันในด้านการศึกษา จนกลายเป็นกรณีพิพาทจนถึงศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกา
ตัดสินว่า ชาวอเมริกันมีเสรีภาพที่จะเลือกเรียนในโรงเรียนใดก็ได้ รัฐจะบังคับจัดเรียนให้
เรียนในโรงเรียนที่รัฐจัดขึ้น (public schools) เท่านั้นไม่ได้¹⁵ ฉะนั้นกิจการโรงเรียน
ราษฎร์จึงได้รับความคุ้มครองจากประกาศของศาลสูงสุดนี้

ในประเทศอังกฤษ โรงเรียนราษฎร์ได้มีส่วนในการจัดการศึกษามาเป็นระยะเวลา
นาน มีโรงเรียนราษฎร์จำนวนหนึ่งได้ดำเนินกิจการสืบเนื่องกันมาไม่ต่ำกว่าสี่ร้อยปี โรงเรียน
ราษฎร์เหล่านี้ยังจัดตั้งขึ้นเพื่อเตรียมคนเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และ
เคมบริดจ์ในระบุนั้น และในขณะเดียวกันก็ฝึกหัดคนใจเป็นผู้นำในวงสังคมชั้นสูง¹⁶ เนื่อง

¹⁴ Ibid .

¹⁵ Ward G. Reeder, The Fundamentals of Public School Administration (New York : MacMillan Company, 1955), p. 56

¹⁶ Theodore L. Rellor and Edgar L. Morphet, Comparative Educational Administration (N. J. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1964), p. 55 - 57.

จากประชาชนชาวอังกฤษเป็นผู้ที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย ก็จัดการโรงเรียนราษฎร์จึงกล่าวได้ว่านิมิตต์ด้วยดี ได้รับความนิยมอยู่ตลอดเวลา ทางโรงเรียนราษฎร์ก็ปรับปรุงให้มีคุณภาพสูงขึ้นสมัยก่อนเสมอ โรงเรียนราษฎร์ในประเทศอังกฤษมีจำนวนมาก แบ่งตามลักษณะใหญ่ ๆ จะเป็น 3 ประเภท คือ¹⁷

ประเภทที่ 1 วิทยาลัยกุล (public schools) เป็นโรงเรียนราษฎร์ขนาดใหญ่ มีชื่อเสียงมาก ทำการสอนสืบเนื่องมานาน เป็นโรงเรียนประจำรับเฉพาะชาย มีจำนวนทั้งหมด 200 โรงเรียน เป็นโรงเรียนชั้นเลิศ (great public schools) 60 โรงเรียน นอกนั้นเป็นชั้นรองลงมา

ประเภทที่ 2 โรงเรียนราษฎร์ที่อยู่ในความอุปการะของสถาบันทางศาสนา มีจำนวนมาก และมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมไปชดยกว่าแบบที่ 1

ประเภทที่ 3 โรงเรียนราษฎร์ทั่วไป (Independent Schools) คือโรงเรียนทั่วไปได้รับการอุดหนุนประการใด ๆ จากรัฐ โรงเรียนราษฎร์ประเภทนี้เก็บค่าเล่าเรียน ค่อนข้างสูง ตามที่กฎหมายอนุญาตไว้ และอาจจะได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ กองการกุศล หรือองค์การอื่นใดก็ได้

การตั้งโรงเรียนราษฎร์ในประเทศอังกฤษจะต้องได้รับอนุญาต และจดทะเบียนจากกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อน และจะต้องจัดการศึกษาในระดับที่ไม่ต่ำกว่าโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนราษฎร์อาจขอรับการตรวจจากเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการ และขอรับการทดสอบเพื่อขอรับรองวิทยฐานะว่ามีประสิทธิภาพเทียบเท่าโรงเรียนรัฐบาลได้¹⁸ การเรียนการสอนของโรงเรียนราษฎร์ในประเทศอังกฤษแตกต่างกับออกไปตามลักษณะของโรงเรียน โรงเรียนราษฎร์ประเภทวิทยาลัยกุลจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจารีตนิยมของชาวอังกฤษ เน้นหนักไปในด้านวิชาการ ศิลป และการเข้าสมาคมชั้นสูง โรงเรียนราษฎร์ที่อยู่ในความ

¹⁷ ฟูมบาลีย์ ริงคอปี้, "วิทยาลัยกุลในประเทศอังกฤษ" วารสารวิสามันตศึกษา ฉบับที่ 8, ธันวาคม 10, หน้า 49.

¹⁸ Ibid.

อุปการะของสถาบันทางศาสนา จะสอนวิชาความรู้กลับไปกับการเรียนรู้ทางศาสนา และลดหย่อนด้านสังคมลงไป ช่วยโรงเรียนราษฎร์ทั่ว ๆ ไปจัดการเรียน การสอนตามแนวหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการวางไว้ และมีแนวโน้มไปในทางควรถูกจัดการศึกษาแบบใหม่¹⁹

โรงเรียนราษฎร์ในประเทศไทยมีวิวัฒนาการต่อเนื่องกัน เริ่มมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2461 กระทรวงธรรมการได้ประกาศ ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461 เพื่อวางระเบียบปกครองโรงเรียนราษฎร์ทั่วราชอาณาจักร และชำระข้อบกพร่องของกฎหมายโรงเรียนราษฎร์วางลงไว้เป็นระเบียบ²⁰ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ได้มีการแก้ไข และตราใหม่อีกหลายครั้ง ครั้งหลังสุดได้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2497 และได้ใช้จนปัจจุบันนี้ จากพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับนี้ทำให้สามารถแบ่งโรงเรียนราษฎร์ ในประเทศไทยออกได้ตามลักษณะดังนี้²¹

1. โรงเรียนราษฎร์ของเอกชน และมูลนิธิของชาวไทย
2. โรงเรียนราษฎร์ของมิชชันนารีคนต่าง ๆ
3. โรงเรียนราษฎร์ของหน่วยราชการ
4. โรงเรียนราษฎร์สถานานาอื่น
5. โรงเรียนราษฎร์สถานศาสนาอิสลาม

โรงเรียนราษฎร์ของหน่วยราชการนั้นส่วนมากเป็นโรงเรียนราษฎร์ที่ตั้งขึ้นโดยหน่วยราชการทหาร เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าที่ตั้งของหน่วยราชการทหารของประเทศไทย ได้กระจายกันอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศตามความจำเป็น และสะดวกซึ่งมาตลอด ตั้งแต่หน่วยทหารเล็กจนถึงนั้นมักจะเป็นที่ห่างไกลจากชุมชนใหญ่ ๆ เพื่อสะดวกในการปกครอง บังคับบัญชา และรักษาความปลอดภัย ในหน่วยทหารนั้นนอกจากจะฝึกวิชาแล้วจะต้องมีครอบครัวของนายทหารผู้บังคับบัญชาทหารระดับชั้น รวมไปถึงครอบครัวของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยว-

¹⁹ Keller and Lorphet , *op.cit.*, pp. 55 - 56.

²⁰ กระทรวงศึกษาธิการ , ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2431 - 2507 (พระนคร : โรงพิมพ์สุริยสภา , 2507) , หน้า 260.

²¹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 676 - 682.

ขงความยากลำบากด้วย ในครอบครัวเหล่านี้จะต่างมีบุตรหลานที่อยู่ใต้วัยศึกษาจำนวนมากไม่
น้อย เด็กเหล่านี้จะต้องเดินหางไปเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากหน่วยที่ตั้งมากห่า
ไรไม่สะดวกในการศึกษาเอาเรื่อง ยิ่งกว่านั้นในบางหน่วยที่ตั้งอยู่ไกลเกินไปจากโรงเรียน
จนไม่สามารถจะเดินหางไปเรียนได้ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้ตระหนักถึงความจำเป็นและความ
เดือดร้อนของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี จึงได้สนับสนุนให้หน่วยซึ่งมีความจำเป็น และมีความ
สามารถที่จะสร้างโรงเรียนได้ จัดสร้างโรงเรียนขึ้น เพื่อเป็นสถานที่เล่าเรียนของบุตร-
หลานของข้าราชการในหน่วยนั้น รวมทั้งบุตรหลานของประชาชนที่อยู่ในละแวกใกล้เคียงด้วย
เนื่องจากหน่วยทหารเป็นหน่วยราชการที่มีได้แก่ตัวของลัทธิหน้าที่ในกองจัดการศึกษาของชาติ
โรงเรียนที่หน่วยราชการทหารจัดตั้งขึ้นมาจึงมีลักษณะ และฐานะเช่นเดียวกับโรงเรียนราษฎร์
ประเภทอื่น ๆ ทุกประการ เมื่อหน่วยราชการในฐานะมีผู้ปกครองเป็นเจ้าของ จดทะเบียนอยู่ใต
ความควบคุมของกองโรงเรียนราษฎร์ มีสิทธิได้รับการสนับสนุนและการส่งเสริมจากกอง
โรงเรียนราษฎร์ เช่นเดียวกับโรงเรียนราษฎร์อื่น ๆ การบริหารงานของโรงเรียน การ
เรียน การสอน การใช้หลักสูตรแบบเรียน ตลอดจนเรื่องการเงินของโรงเรียน ก็เป็นไป
ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

กองทัพอากาศเป็นหน่วยกำลังทางทหารที่มีกำลังพลหลายหน่วยหนึ่ง มีที่ตั้งกองบัญชา
การเป็นฐานที่อยู่ที่ดอนเมือง อำเภอบางเขน จังหวัดพระนคร มีที่ตั้งรองขนาดใหญ่อยูตาม
ส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทยหลายภาคก็ได้รับมอบหมายดังนี้คือ นครสวรรค์ นครราชสีมา
สุรินทร์ ชลบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ และหาดใหญ่ แต่เดิมที่ตั้งเหล่านี้อยู่ห่างไกลจาก
ศูนย์ขนาดใหญ่มากจนขนาดไม่สะดวก โรงเรียนในบริเวณใกล้เคียงไม่มี หรือมีไม่เพียงพอ
พอที่จะรับบุตรหลานข้าราชการทหารอากาศเข้าศึกษาได้ กองทัพอากาศจึงอนุมัติให้หน่วยที่
มีความจำเป็น และสามารถจัดการศึกษาได้ตั้งโรงเรียนราษฎร์ของหน่วยขึ้น ส่วนหน่วยที่ไม่
ได้ตั้งโรงเรียนขึ้นเพราะมีโรงเรียนอยู่ใกล้ ขาด หรือไม่สามารถจัดตั้งโรงเรียนด้วย
สาเหตุอื่นก็ดี กองทัพอากาศก็อนุมัติให้หน่วยนั้น ช่วยเหลืออุปถัมภ์โรงเรียนที่มีอยู่ให้เจริญ
ขึ้น เว้น จัดสร้างอาคารเรียนให้ เป็นต้น ฉะนั้นจึงมีโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศ

5 โรงเรียน กอยู่ที่ดอนเมือง 2 โรงเรียน บางซื่อ 1 โรงเรียน นครสวรรค์ 1 โรงเรียน

และประมวลวิธีขึ้น 1 โรงเรียน ส่วนที่อื่น ๆ นับเป็นโรงเรียนที่อยู่ในความอุปถัมภ์ของ กองทัพอากาศ จึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนราษฎรที่กองทัพอากาศจัดตั้งขึ้นมานั้นมีจุดมุ่งหมาย ใหญ่ ๆ 3 ประการ²² คือ

1. เพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาสำหรับบุตรหลานข้าราชการ คนงาน ลูกจ้างในสังกัดกองทัพอากาศ
2. เพื่อเป็นการช่วยสวัสดิการข้าราชการ คนงาน และลูกจ้างในสังกัดกองทัพอากาศโดยเก็บค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และช่วยเหลือผู้ตกอยู่ในความทุกข์ของข้าราชการในชั้นงานเท่าที่ผู้ใด ๆ โดยเฉพาะผู้ที่บิดาพิการ
3. เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ตกอยู่ในฐานะยากจนที่อยู่ในชุมชนใกล้เคียงให้มีสถานที่เรียนโดยทั่วถึงกัน เป็นการช่วยเหลือนับเป็นแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดนาคำตั้งถนนก็จะไปกล่าวถึงสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

การบริหารโรงเรียนราษฎรสังกัดกองทัพอากาศ ดำเนินไปเช่นเดียวกับการบริหารโรงเรียนราษฎรอื่น ๆ ทั้งในชั้นวิชาการ การให้หลักสูตรแบบเรียน บุคลากร ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ส่วนการบริหารบุคคลากรแยกต่างออกไปจากโรงเรียนราษฎรอื่น เพราะครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนประกอบด้วยบุคคล 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ครูที่ฐานะเป็นข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศ เป็นครูที่ได้รับการบรรจุเป็นทหารมีสถานวุฒิวุฒิปริญญาตรีหรือปริญญาโทจากกองทัพอากาศ คัดงายในระเบียบวินัยและข้อบังคับทางทหาร ได้รับสิทธิในการเลื่อนขั้นยศตามความสามารถ ครูที่วุฒิตั้งแต่ตรีขึ้นไปอุป-ปริญญาขึ้นไปแต่มีสิทธิได้รับบรรจุเป็นข้าราชการทหาร จะถูกส่งไปอบรมเพื่อเพิ่มพูน- ทักษะศึกษาขั้น ความก้าวหน้าในทางอาชีพตลวงนั้นไม่ตรงกับครูวุฒิต่างครูที่เพิ่มขึ้น

²² โรงเรียนเทพนิยะวรณาลัย , หนังสืออนุสรณ์ ๗๗ ปีระวรณาลัย 25๐4
(พระนคร : โรงพิมพ์ทหารอากาศ, 25๐4) , หน้า 37.

ถ้าหน่วยงานที่มีความสามารถก็จะได้รับการเลื่อนยศสูงขึ้นไปตามลำดับ สำหรับกรณีที่ไปเข้าราชการทหาร และมีวุฒิเท่าที่ระดับอนุปริญญา จะพยายามศึกษาด้วยตนเองเพื่อสอบให้ได้วุฒิครูระดับอนุปริญญา เพื่อยกฐานะทางทหารขึ้นเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร เมื่อเป็นนายทหารสัญญาบัตรแล้วความก้าวหน้าทางอาชีพก็ไม่ต้องอาศัยวุฒิทางครูอีกต่อไป

ประเภทที่ 2 กลุ่มที่มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม ครูประเภทนี้มีสภาพเป็นข้าราชการคล้ายกับประเภทที่ 1 ส่วนใหญ่จะมาจากประเภทที่ 1 ที่ต้องพ้นจากสภาพข้าราชการทหาร เนื่องจากมีคุณสมบัติบางอย่างขัดต่อระเบียบกระทรวงกลาโหม เช่น ทหารหญิงมีครรภ์ หรือทหารหญิงที่มีอายุเกิน 45 ปี จะต้องพ้นจากความเป็นข้าราชการทหาร เป็นต้น ครูที่มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหมตั้งแต่เริ่มแรกก็มี แต่จำนวนไม่มากนัก ครูผู้นั้นอาจไม่สมัครใจที่จะเป็นทหาร หรืออาจจะมีคุณสมบัติบางอย่างขัดต่อระเบียบราชการทหารก็ได้ อย่างไรก็ตามครูประเภทนี้มีสิทธิ์ และความก้าวหน้าในอาชีพใกล้เคียงกับครูประเภทที่ 1 ฉะนั้นความกระตือรือร้นที่จะหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิทางครู หลังจากที่ได้รับคุณวุฒิระดับอนุปริญญาแล้วจึงมีจำนวนน้อย

ประเภทที่ 3 กลุ่มที่มีฐานะเป็นลูกจ้างของโรงเรียน หรือของหน่วยราชการที่เป็นเจ้าของโรงเรียนนั้น เช่นเดียวกับครูโรงเรียนราษฎร์ของเอกชนอื่น ๆ แม้ว่าจะได้รับเงินเดือนตามวุฒิก็ตาม ความมั่นคง และความก้าวหน้าในอาชีพก็สู้ประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 ไม่ได้ ไม่มีสิ่งใดประกันว่าจะได้รับการบอกเลิกจ้างเมื่อใด แม้ว่าจะมีโอกาสได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็มีตำแหน่งครูที่จำกัด และก็มีขั้นค้ำสำหรับเงินเดือนของครูผู้ดีแต่ละชั้นไว้ อย่างไรก็ตามครูประเภทที่ 3 นี้ยังมีความหวังที่จะได้รับการบรรจุเข้าเป็นข้าราชการทหารเป็นครูประเภทที่ 1 ได้ จึงมีครูประเภทที่ 3 ย้ายรับราชการอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะมาเพิ่มขึ้นตามแต่โอกาสจะอำนวยให้ อันจะเป็นแนวทางไปสู่ความก้าวหน้าของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างบนนี้ จะเห็นว่าครูส่วนหนึ่งรวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทสองอย่างในเวลาเดียวกันคือมีทั้งบทบาทเป็นนายทหาร และบทบาทเป็นครูที่แท้จริงถึงขั้น

ประการที่ 1 เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทเป็นทั้งนายทหาร และบทบาทเป็นลูกตามหลักวิชาแล้ว บทบาทของผู้มีอำนาจทั้งสองนี้จะมีสิ่งขัดกันอยู่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดได้เต็มที่ ผู้บริหารจะใช้บทบาทนายทหารมาบริหารโรงเรียนก็ไม่ได้ เพราะครูของโรงเรียนส่วนหนึ่ง และนักเรียนในโรงเรียน จะไม่มีวินัย และปฏิบัติตามตามระเบียบอย่างเคร่งครัดก็ไม่ได้ เพราะไม่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเป็นทหาร จะใช้บทบาทลูกมาบริหารโรงเรียนอย่างอิสระตามวิชาชีพของตนก็ไม่ได้ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นนายทหาร มียศ จะต้องมีระเบียบวินัย มีผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปอีกมาก ทั้งยังมิใช่ได้บังคับบัญชาที่เป็นทหารอีกส่วนหนึ่ง ทำให้วางตนได้ยากลำบากในการตัดสินใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นที่พอใจของครูทั้งสองฝ่าย

ประการที่ 2 เกี่ยวกับสิทธิของครูทั้งสองฝ่ายไม่เท่าเทียมกัน ครูที่เป็นข้าราชการทหารจะได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ ครูที่เป็นพลเรือนมีฐานะเป็นลูกจ้างของโรงเรียน จะไม่ได้รับสิทธิอย่างเดียวกันทั้งหมด ทำให้เกิดการเข้าใจผิดว่าผู้บริหารโรงเรียนลำเอียงให้สิทธิเฉพาะครูที่เป็นข้าราชการทหารเท่านั้น เกิดการแตกแยกกันเป็นกลุ่ม ๆ ยากต่อการปกครอง และยากที่จะทำให้งานดีใจแก่ทุกคนได้

ประการที่ 3 ครูพลเรือนจำนวนหนึ่งสมัครเป็นครูในโรงเรียนราษฎร์ซึ่งก็ตกลงที่จะลาออกก็เพราะมีความหวังที่จะได้รับการบรรจุเข้าเป็นข้าราชการทหาร ซึ่งมีความก้าวหน้าในอาชีพดีกว่าเป็นครูธรรมดา ครั้นลาออกแล้วไม่สามารถจะบรรจุให้ทุกคนได้เพราะอัตราค่าจ้างพลเรือนจำกัด ครูบางคนก็ลาออกไปในระยะ 2-3 ปีที่ไม่ได้รับการบรรจุ บางคนก็ยังคงคอยความหวังต่อไป เมื่อไม่ได้รับการบรรจุหลาย ๆ ปีเข้าก็บังเกิดความเบื่อหน่ายต้องลา จะลาออกไปเริ่มตนงานใหม่เงินเดือนที่จะได้รับก็ลดลงว่าที่ค่าจ้างได้รับอยู่มาก จึงต้องหยุดอยู่ต่อไปถึง ๆ ที่เข้าใจว่าไม่มีความก้าวหน้าในอาชีพเตรียมตัวอยู่ตลอดเวลาที่จะออกไปหางานใหม่ดีกว่า ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการแก้ไขกิจการ

สรุป

โรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศเป็นโรงเรียนราษฎร์ที่หน่วยราชการทหารอากาศจัดตั้งขึ้น มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการช่วยเหลือให้บุตรหลานข้าราชการ และคนงานของกองทัพอากาศ ตลอดจนบุตรหลานของประชาชนในบริเวณใกล้เคียงหน่วยที่ตั้งของทหารอากาศได้มีสถานที่เล่าเรียนโดยทั่วถึงกัน เป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมการศึกษาระดับประถมศึกษาให้กว้างขวางออกไปอีกแรงหนึ่งด้วย โรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศมีหน่วยราชการในฐานะนิติบุคคลเป็นเจ้าของอยู่ในความควบคุมดูแลของกองโรงเรียนราษฎร์กระทรวงศึกษาธิการ เช่นเดียวกับโรงเรียนราษฎร์อื่น ๆ การบริหารโรงเรียน การเรียน การสอน การใช้หลักสูตรแบบเรียน เป็นไปตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ จะมีแตกต่างกับโรงเรียนราษฎร์อื่นก็เฉพาะในเรื่องบุคลากรของโรงเรียนซึ่งได้แก่ครูและเจ้าหน้าที่ ครูใหญ่ผู้ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนทุกคนเป็นข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศ ครูในโรงเรียนมีทั้งข้าราชการทหารสังกัดกองทัพอากาศ ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม และพลเรือนซึ่งมีฐานะเป็นลูกจ้าง เนื่องจากมีครูทั้ง 3 ประเภทอยู่รวมกันภายใต้การบริหารของครูใหญ่ ซึ่งเป็นทหารจึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารชั้น เช่น ปัญหาครูใหญ่ และครูอีกส่วนหนึ่งคงมีบทบาท 2 อย่างในขณะเดียวกันคือบทบาทของทหารที่ต้องปฏิบัติความระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด และบทบาทของครูซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในตัวเอง ปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางสังคม และสิทธิของครูทั้ง 3 ประเภทในโรงเรียนเดียวกันไม่เท่าเทียมกัน และปัญหาความก้าวหน้ามั่นคงในอาชีพไม่เหมือนกัน ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดความกระทบกระเทือนในการบริหารงานของครูใหญ่ ไม่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินการเท่าที่ควร สมควรจะได้ทำการวิจัยถอดบทเรียนแน่ชัด เพื่อหาข้อเสนอนโยบายที่ถูกต้องสำหรับการบริหารโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศ (General purposes)
2. เพื่อศึกษารูปแบบของโรงเรียน (Pattern of organization)
3. เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร (School management)
4. เพื่อศึกษารูปแบบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในโรงเรียน (Administrative behavior related to the relationship between administrators and school personnel)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิเคราะห์ระบบบริหารโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศจะ
ให้ประโยชน์แก่หลายประการด้วยกันเป็นดังนี้

1. จะให้ความรู้ความเข้าใจของกองทัพอากาศในการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ขึ้นมา และโรงเรียนราษฎร์เหล่านี้ได้สนองความต้องการได้เพียงใด
2. จะให้ความรู้ว่าการจัดรูปแบบของโรงเรียนนั้นถูกต้องตามหลักวิชา หรือไม่ มีสิ่งใดควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
3. จะให้ความรู้วิธีการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และทราบพฤติกรรมการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียนว่าเป็นไปในรูปใด มีข้อบกพร่องที่ควรจะได้แก้ไขให้ดีขึ้นหรือไม่

ขอจำแนกผลงานการวิจัย

001587

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำการวิจัยมุ่งวิจัยเฉพาะโรงเรียนราษฎร์ที่กองทัพอากาศไทย หรือหน่วยขึ้นตรงต่อกองทัพอากาศไทย จัดได้ดังนี้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาของบุตรหลาน

ของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และพนักงานของกองทัพอากาศไทย ตลอดจนถึงบุตรหลานของประชาชนที่อยู่ในชุมชนใกล้เคียงกับหน่วยที่ตั้งทางทหาร ของกองทัพอากาศไทย โรงเรียนราชมกุฎราชวิทยาลัยจะตอง เปิดทำการสอนมาแล้วในระยะเวลา ๑ ปีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิจัยคุณลักษณะ ด้านเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างครูใหญ่กับครูสอน เพื่อทราบแนวระรตนะ (perception) หรือความรู้สึกของครูสอนที่มีต่อระบบบริหารโรงเรียนรวมหมู่ในสังกัดกองทัพอากาศ

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความหมายแตกต่างไปจากที่ใ้ใช้ทั่วไป จึงให้คำจำกัดความของคำเหล่านั้นดังนี้

โรงเรียนราชมกุฎราชวิทยาลัยกองทัพอากาศ หมายถึงโรงเรียนรวมหมู่ที่กองทัพอากาศ หรือหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศจัดตั้งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาของบุตรหลานข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และพนักงานสังกัดกองทัพอากาศ ตลอดจนบุตรหลานของประชาชนในระแวกใกล้เคียงที่ตั้งหน่วยทหารอากาศ

ครูใหญ่ หมายถึงความถึงนายทหารอากาศที่กองทัพอากาศ หรือหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า และควบคุมดูแลโรงเรียนราชมกุฎราชวิทยาลัยกองทัพอากาศ

ครู หรือครูสอน หมายถึงความถึงบุคคลที่ทำการสอนในโรงเรียนราชมกุฎราชวิทยาลัยกองทัพอากาศ ซึ่งมีทั้งข้าราชการทหารอากาศ ข้าราชการพลเรือน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และลูกจ้างประจำ

ข้าราชการทหารอากาศ หมายถึงความถึงบุคคลที่รับราชการในกองทัพอากาศได้รับการแต่งตั้งยศทหารตามศุลกาภิ

ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม หมายถึงบุคคลที่รับราชการใน กองทัพอากาศ ไม่ได้รับการแต่งตั้งยศทหารตามวุฒิ แต่มีการนับชั้นเช่นเดียวกับข้าราชการ พลเรือน

ลูกจ้างประจำ หมายถึงถึง บุคคลที่กองทัพอากาศ หรือหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ไลค่าจ้างรายวันตามความประสงค์ มีสิทธิเป็นลูกจ้างตลอดไปโดยไม่ต่างค่าจ้างจาก ลูกจ้างใหม่ทุกปี จนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสัญญา

ลูกจ้างชั่วคราว หมายถึงถึงบุคคลที่กองทัพอากาศ หรือหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ไลค่าจ้างรายวันเป็นปี ๆ ไป เมื่อครบปีก็หมดสัญญาจ้าง ไลค่าจ้างใหม่

การดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดำเนินการวิจัยเป็นวัน ๆ ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. โรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศค่าเฉลี่ยไปหาความมุ่งหมายในการจัด ^{ตั้ง} _{ถึงขั้น}
2. การจัดรูปแบบของโรงเรียน เป็นไปความหนักว่าจากรับราชการศึกษา
3. การบริหารโรงเรียน เป็นไปความหนักว่าจากรับราชการศึกษา
4. พฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน เป็นไปในทางดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. เอกสารระเบียบปฏิบัติ, ระเบียบ, หนังสือ และคำสั่งกองทัพอากาศที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ
2. ผลที่ได้จากการสังเกตโดยตรง วิธีการบริหารโรงเรียน และจากกรณีศึกษาผู้บริหารโรงเรียน

3. แบบสำรวจความคิดเห็น และข้อเท็จจริงในเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน

ประชากร ประชากรที่ออกความคิดเห็นในการวิจัยเรื่องนี้ได้แก่บุคลากรดังต่อไปนี้

1. ผู้ทำหน้าที่บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าฝ่าย และหัวหน้าแผนกต่าง ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา
2. ครูผู้สั่งทำการสอนประจำ และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายธุรการอยู่ในโรงเรียนนั้นๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา
3. นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาของแต่ละโรงเรียน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนในการตอบแบบสำรวจความคิดเห็น และแบบสำรวจข้อเท็จจริงในเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน ทำการเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random) ดังนี้

1. ทำการสุ่มตัวอย่างครู เยาว์ดละ 25 ของจำนวนครูทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามสัดส่วนของจำนวนครูแต่ละโรงเรียน และเป็นตัวแทนของครูทุกโรงเรียน
2. สุ่มตัวอย่างเลือกเอานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาวัยดละ 5 ของจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ลงไปสังเกตโดยตรงในเรื่องการบริหารโรงเรียนรายวันซึ่งตั้งตลอดทั้งอาณาเขตทุกโรงเรียน และทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องการบริหารโรงเรียนด้วยตนเอง ตลอดจนเก็บตัวอักษรเอกสารต่าง ๆ จากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแจกแบบสำรวจนั้นผู้วิจัยได้นำไปแจกกลุ่มคณะนี้เรียนด้วยตนเอง การเก็บแบบสำรวจจากครูผู้วิจัยไปรับตามกำหนดที่บอกไว้ การเก็บแบบสำรวจจากนักเรียน ครูใหญ่

ของแต่ละโรงเรียนเป็นผู้เก็บรวบรวมส่งได้ภายหลัง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของข้อมูล
ข้อมูลที่ได้จากการทบทวน สังเกต และสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยวิธีการบรรยายเปรียบเทียบ
เทียบกับหลักวิชาบริหารการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่
การเสนอเป็นตาราง ไขว้ความถี่ ตัวเฉลี่ย ค่าตัวกลาง ฐานนิยม ค่าเบี่ยงเบนร้อยละ พร้อม
ทั้งมีคำอธิบายประกอบ

ลำดับชั้นในการเสนอผล

ในการเสนอผลนั้นจัดลำดับชั้นการเสนอไว้ดังนี้ ในบทที่ 1 เป็นบทนำ ประ-
กอบด้วย ภูมิหลัง และวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา ข้อจำกัด
ในการวิจัย ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย บทที่ 2 เสนอ
เอกสารอ้างอิง และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับ
การจัดหน่วยงาน พัฒนาการในด้านทฤษฎีการบริหารการศึกษา และผลของการวิจัยอันที่เกี่ยวข้อง
ของในการวิจัย บทที่ 3 เสนอกระบวนการในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวิธีดำเนินการ
วิจัย ประชากร การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสำรวจ
แบบสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 4 เสนอการวิเคราะห์
ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล บทที่ 5 เสนอผลของการวิจัย สรุปข้อเสนอแนะใน
การวิจัยต่อไป